

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวในผู้ป่วยจิตเภท ต่อพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ศึกษาในชุมชน อำเภอบ้านหมอจังหวัดสระบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ครอบครัว ซึ่งสามารถนำเสนอผลการศึกษา ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางต่างๆผู้ศึกษาได้กำหนดด้วยย่อแทน สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ทางสถิติ

n	หมายถึง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	หมายถึง	ระดับของความมีนัยสำคัญ
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ย

ของข้อมูลแต่ละกลุ่ม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว
จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N=20)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ (คน)		
ชาย	8	40.0
หญิง	12	60.0
อายุ (ปี)		
20-30	3	15.0
31-40	4	20.0
41-50	5	25.0
50-59	8	40.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	4	20.0
ประถมศึกษา	11	55.0
มัธยมศึกษา/ปวช	2	10.0
อนุปริญญา/ปวส	2	10.0
ปริญญาตรี	1	5.0
อาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว	1	5.0
รับจ้าง	6	30.0
เกษตรกรกรรม	5	25.0
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	8	40.0
สถานภาพสมรส		
โสด	7	35.0
คู่	8	40.0
หม้าย/ หย่า ร้าง/แยกกันอยู่	5	25.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษา		
2-5 ครั้ง	3	15.0
6-9 ครั้ง	4	20.0
10 ครั้งขึ้นไป	13	65.0
รายได้ของครอบครัว		
เพียงพอ	12	60.0
ไม่เพียงพอ	8	40.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ป่วยจิตเภท ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 51 -59 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงประถมศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีสถานภาพสมรสคู่ มีจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาส่วนใหญ่ 10 ครั้งขึ้นไป และมีรายได้ของครอบครัวในระดับเพียงพอ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N = 20)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ (คน)		
ชาย	7	35.0
หญิง	13	65.0
อายุ (ปี)		
21-30	3	15.0
31-40	6	30.0
41-50	3	15.0
51-60	5	25.0
60-65	3	15.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	4	20.0
ประถมศึกษา	5	25.0
มัธยมศึกษา	6	30.0
อนุปริญญา	4	20.0
ปริญญาตรี	1	5.0
อาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว	2	10.0
รับจ้าง	10	50.0
เกษตรกรรวม	6	30.0
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	5.0
รับราชการ	1	5.0
สถานภาพสมรส		
โสด	3	15.0
คู่	12	60.0
หม้าย	3	15.0
หย่าร้าง	2	10.0
ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภท		
มารดา	5	25.0
พี่	3	15.0
น้อง	2	10.0
สามี	2	10.0
ภรรยา	2	10.0
บุตร	6	30.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วย		
6 เดือน-1 ปี	3	15.0
2-5 ปี	6	30.0
6-10 ปี	5	25.0
มากกว่า 10 ปี	6	30.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงมัธยมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง สถานภาพสมรสคู่ มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภทส่วนใหญ่เป็นบุตร และระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วย คือ 2-5 ปีและมากกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครบถ้วน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทโดยรวมและจำแนกรายด้านก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา ครบถ้วน (N=20)

พฤติกรรมกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อน			หลัง			t	p-value
	การได้รับโปรแกรม			การได้รับโปรแกรม				
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านการใช้ยาตามแผนการ รักษา	26.20	3.69	ปานกลาง	31.15	2.94	ดี	-9.16	.000
ด้านความสามารถในการ สังเกตและจัดการกับอาการ จากฤทธิ์ข้างเคียงของยา	24.25	2.02	ปานกลาง	30.15	1.56	ดี	-12.41	.000
โดยรวม	50.45	4.77	ปานกลาง	61.30	3.27	ดี	-14.57	.000

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา โดยรวม และรายด้านทั้ง 2 ด้าน คือด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา และด้านความสามารถในการสังเกต และจัดการกับอาการจากฤทธิ์ข้างเคียงของยา ของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรม สุขภาพจิตศึกษาครอบครัวมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ภายหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวพบว่าผู้ป่วยจิตเภทมีคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ดี

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาก่อนและหลังได้รับ โปรแกรม สุขภาพจิตศึกษาครอบครัว พบว่าภายหลังได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทมี คะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวมและรายด้านทั้งสองด้าน คือด้านการใช้ยา ตามแผนการรักษา และด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการจากฤทธิ์ข้างเคียงของ ยา ดีขึ้นกว่าก่อนได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -14.57, -9.16$ และ -12.41 ตามลำดับ $p < 0.05$)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านการใช้ยาตามแผนการรักษารายข้อ ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว (N=20)

พฤติกรรมกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนการได้ รับโปรแกรม		หลังการได้ รับโปรแกรม		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	ลดจำนวนเม็ดยาน้อยกว่าที่แพทย์สั่ง	3.05	.759	3.75		
เพิ่มจำนวนเม็ดยามากกว่าที่แพทย์สั่ง	3.00	.725	3.45	.604	-3.32	.004
รับประทานยานอนหลับเพิ่ม โดยที่แพทย์ ไม่ได้สั่ง	3.00	.725	3.80	.695	-4.66	.000
รับประทานยาครบตามที่แพทย์สั่ง	2.90	.788	3.35	.670	-2.13	.046
เคยลืมรับประทานยา	2.90	.718	3.30	.571	-2.37	.028
รับประทานยาเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น	2.90	.552	3.30	.470	-2.62	.017
เคยใช้การหยุดยาเองเมื่อคิดว่าอาการทางจิตดีขึ้น	2.85	.812	3.20	.615	-2.33	.031
รับประทานยาตรงตามเวลา	2.85	.587	3.55	.686	-4.76	.000
หยุดรับประทานยาโดยที่แพทย์ไม่ได้แนะนำ	2.75	.716	3.45	.510	-4.27	.000
รวม	26.2	3.69	31.15	2.94	-9.16	.000

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านการใช้ยาตามแผนการรักษารายข้อของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษารายข้อดังกล่าวดีกว่าก่อนการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการจากฤทธิ์ข้างเคียงของยารายชื่อก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว (N=20)

พฤติกรรมกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนการใช้ รับโปรแกรม		หลังการใช้ รับโปรแกรม		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	ขอให้แพทย์ปรับแผนการรักษาเมื่ออาการทางจิตไม่ดีขึ้น	2.80	.52	3.30		
เมื่อเกิดอาการข้างเคียงจากรักษาอาการทางจิต ผู้ป่วยรับประทานยาแก้แพ้ที่แพทย์สั่งให้	2.75	.91	3.20	.41	-2.01	.058
ซื้อยารักษาอาการทางจิตกินเอง โดยไม่ได้มาพบแพทย์(ไม่รวมการสั่งซื้อยาทางไปรษณีย์)	2.75	.63	3.35	.48	-3.04	.007
แม้มีอาการดีขึ้นแล้วยัง รับประทานยาสม่ำเสมอ	2.70	.65	3.15	.48	-2.65	.016
เมื่อมีอาการเจ็บป่วยทางกาย ผู้ป่วยหยุดรับประทานยาโรคจิตทันทีโดยไม่ได้ปรึกษาแพทย์	2.70	.73	3.50	.51	-4.29	.000
พบแพทย์ตามนัดทุกครั้ง	2.70	.57	3.75	.44	-7.76	.000
ปรึกษากับทีมสุขภาพเมื่อมีปัญหาหรือมีอาการผิดปกติจากการใช้ยา	2.70	.65	3.65	.58	-4.79	.000

ตารางที่ 6 (ต่อ)

พฤติกรรมกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนการได้ รับโปรแกรม		หลังการได้ รับโปรแกรม		T	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	ปฏิบัติตามคำแนะนำของทีมสุขภาพในเรื่องการ ใช้ยา	2.60	.50	3.05		
เคยมีอาการผื่นปกติรุนแรงจากฤทธิ์ข้างเคียงของ ยารักษาอาการทางจิต ผู้ป่วยรีบไปพบแพทย์ ทันที	2.55	.75	3.20	.52	-3.32	.004
รวม	24.25	2.02	30.15	1.56	-12.41	.000

จากตารางที่ 6 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านความสามารถ ในการสังเกตและจัดการกับอาการจากฤทธิ์ข้างเคียงของยารายชื่อของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลัง การใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวเกือบทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา รายชื่อดังกล่าวดีกว่าก่อนการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว ยกเว้น ข้อที่ถามว่าเมื่อเกิดอาการข้างเคียงจากยารักษาอาการทางจิตท่านรับประทานยาแก้แพ้ที่แพทย์สั่งให้ซึ่งพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ